

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Мелітопольського
державного педагогічного
університету імені Богдана
Хмельницького
від 21.02.2020 року № 05/01-05

УХВАЛЕНО
На засідання Вченої ради
Мелітопольського державного
педагогічного університету імені
Богдана Хмельницького
від 20.02.2020 року протокол № 13
Г.в.о. голови Вченої ради
І.А. Мальцева

Положення
про Інституційний Репозиторій (електронний архів)
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

1. Загальні положення та терміни

1.1. Положення про Інституційний Репозиторій (електронний архів) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Репозиторій) визначає основні поняття, завдання, принципи його наповнення та функціонування і регламентує основні засади управління електронним репозиторієм університету.

1.2. Основні терміни:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України “ Про авторське право та суміжні права ”, іншого закону чи договору.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку

може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України “Про авторське право і суміжні права”).

Інституційний репозиторій – електронний архів для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого і надійного відкритого доступу до результатів наукових досліджень, що надаються установою її працівникам та іншим зацікавленим особам. Репозиторій є кількісним показником якості проведених наукових досліджень в університеті, а отже, формує імідж і репутацію Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького як центру наукових досліджень.

Відкритий доступ (ВД) – розміщення у мережі Інтернет повнотекстових матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.

Виняткове (виключне) право – майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

1.3. Репозиторій IRMDPU – науковий репозиторій, що накопичує документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, здобувачами вищої освіти, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Репозиторій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького є частиною загальної електронної колекції бібліотеки університету.

1.4. Назва Репозиторію:

1.4.1. Повна офіційна назва

– українською мовою – Репозиторій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

– англійською мовою – Repository of Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University.

1.4.2. Скорочена назва – RMDPU.

1.5. Адреса репозиторію в Інтернеті: <http://eprints.mdpu.org.ua/>.

1.6. Репозиторій формується та функціонує відповідно згідно з наступними документами:

- Конституція України;
- Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”;
- Закон України “Про вищу освіту”;
- Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу”;
- Закон України “Про авторське право і суміжні права”;
- Закон України “Про Національну програму інформатизації”;
- Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015”;
- Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг”;
- Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах”;
- Постанова кабінету міністрів України № 541 від 19.07.2017 р. “Положення про Національний Репозиторій академічних текстів”;
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила;
- ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила;
- ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання;
- ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис;
- Скорочення слів та словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила;
- Положення про Інституційний репозиторій університету;

– інших нормативних документів, що регулюють питання авторського та інформаційного права.

2. Призначення (місія), завдання та функції Репозиторію:

2.1. Основне призначення Репозиторію – сприяти розвитку науки і освіти в Україні та світі шляхом створення, накопичення, систематизації, зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, а також надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього співтовариства.

2.2. Основні завдання Репозиторію:

– створення організаційної, технічної та інформаційної інфраструктури для централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді наукових, освітніх та навчально-методичних документів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, а також їх поширення в мережі Інтернет у відкритому доступі;

– сприяння підвищенню рейтингу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

– сприяння збільшенню наукометричних показників працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

– створення надійної і доступної системи обліку навчальних і наукових творів кафедр і окремих працівників.

2.3. Основні функції Репозиторію:

– наукова, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;

– освітня, що спрямована на сприяння навчальному процесу;

– довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;

– кумулятивна, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами, електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління

3.1. Загальне управління Репозиторієм здійснює Координаційна рада з роботи над університетським репозиторієм, до якої входять проректор з наукової роботи (голова), начальник інформаційно-обчислювального центру, директор бібліотеки, інженер бібліотеки (адміністратор Репозиторію).

3.2. Методичну та організаційну підтримку Репозиторію здійснює бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Технічну та програмну підтримку репозиторію здійснює Інформаційно-обчислювальний центр Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

3.3. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із Репозиторію, кола депозиторів, переліку документів чи порядку їх розміщення вирішує Координаційна рада.

3.4. За потребою до роботи з Репозиторієм долучаються працівники будь-якого відділу бібліотеки та співробітники інших підрозділів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

4. Принципи та політики створення і функціонування Репозиторію.

4.1. Загальні принципи.

4.1.1. Репозиторій є online-архівом.

4.1.2. Репозиторій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу EPrints, розробки Університету Саутгемптона, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозиторій у міжнародні реєстри ROAR, Open DOAR та інші.

4.1.3. Основні мови інтерфейсу Репозиторію: українська, англійська.

4.1.4. Хронологічні рамки для Репозиторію не встановлюються.

4.1.5. Із розвитком Репозиторію деякі пункти положення можуть переглядатися та змінюватись у встановленому порядку.

4.2. Політика щодо змісту

4.2.1. Репозиторій є універсальним за змістом інституційним відкритим повнотекстовим електронним архівом, що репрезентує Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

4.2.2. Документи, що розміщуються в Репозиторії, мають бути наукового, дослідницького, освітнього чи методичного змісту.

4.2.3. Тематичний склад Репозиторію визначається відповідно до наукового та навчального процесів університету.

4.2.4. Репозиторій підтримує всі типи документів. Однак, рекомендовані для розміщення наступні документи:

- статті, монографії, підручники, лекційні і методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації працівників університету, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозиторії з боку видавництв;
- автореферати дисертацій та дисертації, що захищені працівниками Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення.

4.2.5. За видами електронних ресурсів Репозиторій не має обмеження. Вміщені у ньому документи можуть бути електронними текстовими даними, електронними числовими даними, електронними зображеннями, електронними відео та звуковими даними, електронними інтерактивними мультимедійними ресурсами та ін.

4.2.6. У Репозиторії підтримуються наступні файлові формати у кожному з видів ресурсів:

Ресурс	Файловий формат	Розширення
Текст	Adobe PDF	pdf
Презентація	Adobe PDF, PowerPoint	pdf, ppt, pptx
Таблиця	MEExcel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	MP3, MP4	mp3, mp4
Відео	AVI	avi

- кожна стаття повинна бути представлена в окремому файлі (формат pdf);
- файл повинен містити тільки одну статтю, опис якої вказано в репозиторії;
- текст у файлі має відповідати стандартам та бути читабельним.

4.3. Політика щодо метаданих.

4.3.1. Використання елементів необхідних метаданих допомагає користувачу мати доступ до архівованих робіт і забезпечує інформацією, потрібною для підтримки безперервного доступу до операцій управління та зберігання.

4.3.2. Розміщення документів в Репозиторії вимагає заповнення основного набору полів метаданих (описової інформації). Деякі з цих метаданих можуть автоматично генеруватися програмним забезпеченням (EPrints), що використовується в Репозиторії, інші повинні бути заповнені депозитором під час процесу розміщення документу в Репозиторій.

4.3.3. При розміщенні твору в Репозиторій обов'язково заповнюються наступні поля метаданих:

- *Назва твору* – мовою оригіналу та іншими мовами, якщо це відомо;
- *Анотація* – мовою оригіналу та англійською мовою (обов'язково);

- *Автор(и)* – прізвище та ініціали мовою оригіналу та англійською мовою (у випадку, якщо оригінальну статтю представлено іншою мовою);
- *Ключові слова* – українською та англійською мовами;
- *Бібліографічний опис* – для раніше опублікованих матеріалів.

4.4. Політика щодо даних.

4.4.1. Репозиторій підтримує політику відкритого доступу. Переважна більшість творів, розміщених в Репозиторії, доступні в мережі Інтернет для вільного користування.

4.4.2. Копії творів, що розміщені в Репозиторії, можуть бути відтворені, представлені чи передані третій стороні і збережені в базах даних у будь-якому форматі та на будь-якому носіїві з некомерційною метою без попереднього узгодження. При цьому обов'язково мають бути вказані такі дані: автор(и), назва та всі інші елементи бібліографічного опису; гіперпосилання та/або URL на сторінку оригінальних метаданих. Зміст твору не може бути змінений жодним чином.

4.4.3. Повні тексти та інші електронні дані не можуть бути проданими або іншим чином реалізовані з комерційною метою та переведені у будь-які інші формати без офіційного дозволу власників авторських прав.

4.4.4. При використанні даних згадування Репозиторію бажано, але не є обов'язковим.

4.5. Політика щодо розміщення матеріалів та депозиторів.

4.5.1. Твори в Репозиторії можуть розміщуватися лише зареєстрованими користувачами – депозиторами.

4.5.2. Депозиторами Репозиторію можуть бути: науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, інші співробітники університету.

4.5.3. Депозиторами також можуть бути науковці, особи, офіційно не зареєстровані як співробітники університету, якщо вони є співавторами університетських авторів чи тісно пов'язані з університетом, наприклад, професори, особи, що мають почесні посади в університеті, чи випускники Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана

Хмельницького.

4.5.4. Роботи здобувачів вищої освіти розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Репозиторії і підтверджує свою рекомендацію.

4.5.5. Репозиторій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором. Для отримання можливості самоархівування автор повинен зареєструватись. Після реєстрації авторові надаються права депозитора.

4.5.6. Завідувач кафедри (керівник підрозділу) призначає уповноваженого працівника для виконання функцій модератора щодо розміщення і коректного представлення у Репозиторії наукових та навчально-методичних матеріалів співробітників кафедри (підрозділу). Уповноважений працівник кафедри реєструється в Репозиторії та отримує права депозитора.

4.5.7. Адміністратор Репозиторію перевіряє розміщений примірник лише на релевантність межах Репозиторію та відповідність формату.

4.6. Політика щодо якості твору та авторського права.

4.6.1. Автор розміщує самостійно твір в Репозиторії або передає його до бібліотеки для розміщення в Репозиторії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет.

4.6.2. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Мелітопольському державному педагогічному університету імені Богдана Хмельницького всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

4.6.3. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови розміщення такого твору в Репозиторії.

4.6.4. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

4.6.5. Автори можуть розміщувати лише свої власні роботи.

4.6.6. За якість розміщених творів повністю відповідають автори.

4.6.7. Твори не можуть розміщуватись в Репозиторій, якщо розповсюдження цих творів обмежено власником відповідних прав (співавтори, видавці, редакції журналу тощо).

4.6.8. Якщо Репозиторій отримає підтвердження порушення авторських прав щодо розміщеного твору, то відповідний твір буде одразу вилучений з публічного доступу.

5. Прикінцеві положення

5.1. Всі зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького про внесення змін і доповнень або про затвердження нової редакції Положення.

5.2. При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність.

Виконавець

І.А. Радіонова

ПОГОДЖЕНО

Провідний юрисконсульт

О.А. Коноплянко